

Projecte de prevenció

Les violències que afecten als joves
Castellar del Vallès

Síntesi de la diagnosi
Proposta de línies d'actuació

Conveni entre la Secretaria de Joventut i l'Ajuntament de Castellar del
Vallès

Índex

- Metodologia
- El paper dels actors en el procés
- Mapa de recursos
- Els recursos per joves. Que diuen els joves
- Resultats: Les visions del principals actors
  - Dimensió del problema
  - "Caldo de cultiu"?
  - El component ideològic
  - La relació entre diversió i conductes violentes
  - Que se li demanen als diferents protagonistes
    - El paper de la família en un context social complex
    - La detecció precoç i el desbordament d'alguns recursos especialitzats
    - Recursos que haurien d'estar implicats
  - El paper dels mitjans de comunicació i la gestió de la informació
    - El component estigmatitzador i la pressió cap a les institucions
    - L'enfortiment de la violència i l'augment de la marginalitat pública
- Intervenció en primària
- Intervenció en secundària
- Intervenció en terciària

Metodologia

El model d'intervenció està basat en **la intervenció comunitària**, creant o consolidant espais de treball entre els agents del municipi, i d'altres professionals d'àmbit supramunicipal que permeti construir consensos i respostes socials necessàries i les formes d'organització pertinents per abordar-les.

Pel que fa a la **temporalització del procés**, el treball realitzat ha consistit en la realització d'un **primer diagnòstic** que recull diferents visions i percepcions de persones que o bé són professionals de les institucions públiques o formen part d'entitats, o són ciutadans i ciutadanes de Castellar del Vallès que no pertanyen a cap entitat o organització. Posteriorment i amb professionals s'ha realitzat un procés **d'identificar línies d'actuació**.

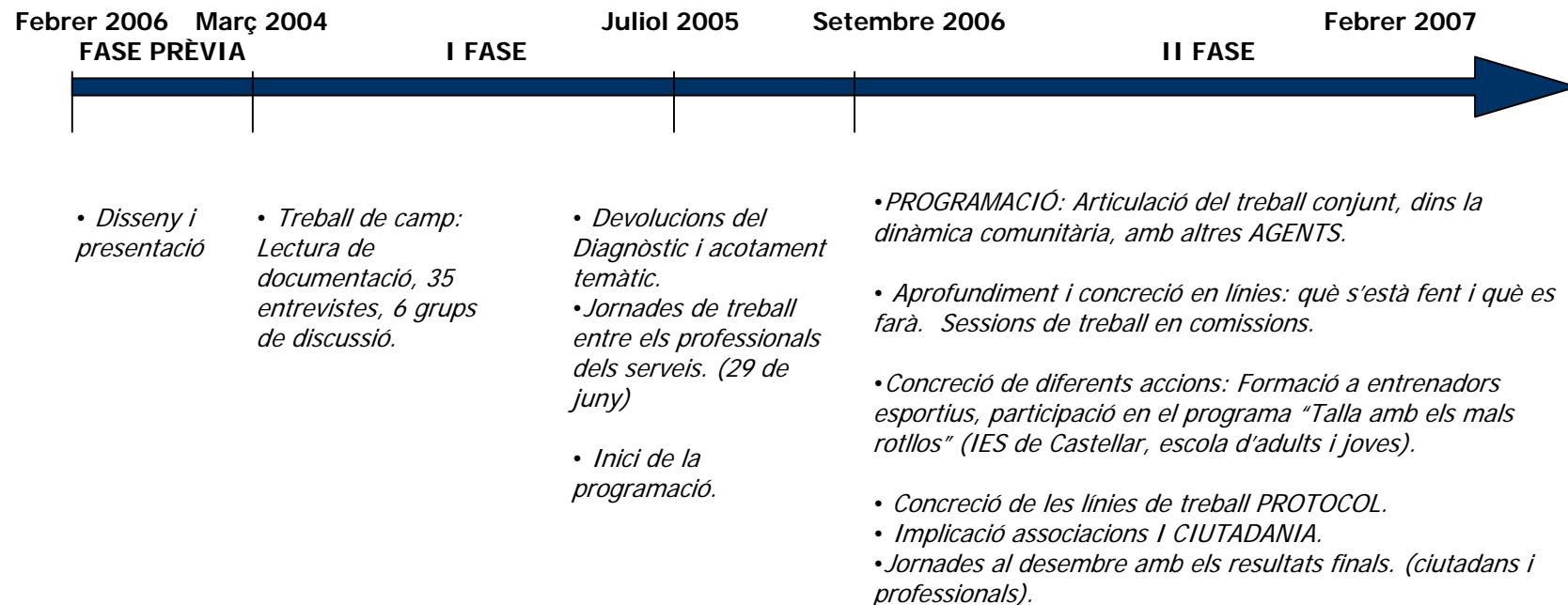
Sobre la **inserció en el procés de diferents conjunts d'actors**, cal distingir entre els **recursos tècnics** (serveis públics), les **administracions** (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Castellar) i la **ciutadania** (associacions i grups veïnals i ciutadans organitzats). Des del plantejament que cadascun d'aquests tres grups d'actors juga papers diferents en els processos comunitaris i, a la vegada, des del convenciment que el projecte ha de ser respectuós amb les diferents dinàmiques, ritmes, graus d'implicació, sensibilitats i expectatives existents les estratègies de treball que es van plantejar van ser les següents:

- **Incloure en el diagnòstic el màxim nombre de visions possibles**, i comptar doncs amb l'opinió de polítics, professionals de diferents institucions: Mestres, educadors, monitors esportius, treballador/res socials, infermeres, psicòlegs, tècnics de joventut, justícia, seguretat, monitors; entitats: d'educació, d'esport, de solidaritat, veïnals; joves, famílies, mares.
- **Iniciar el procés amb els actors tècnics** que tenen relació amb les fites del projecte bé perquè treballen directament amb joves, bé perquè poden jugar un paper fonamental en la prevenció, o bé perquè poden ser un element important en el tractament de les violències quan aquesta ja s'ha produït
- A més de consolidar les dinàmiques existents entre aquests recursos, el projecte s'ha plantejat com a **oportunitat d'obertura cap a altres recursos tècnics**.
- Obrir moments de treball tant amb **actors ciutadans** (associacions) com amb **administracions (Comissió interdepartamental)**.

Metodologia

La temporalització de 12 mesos de treball és la següent:

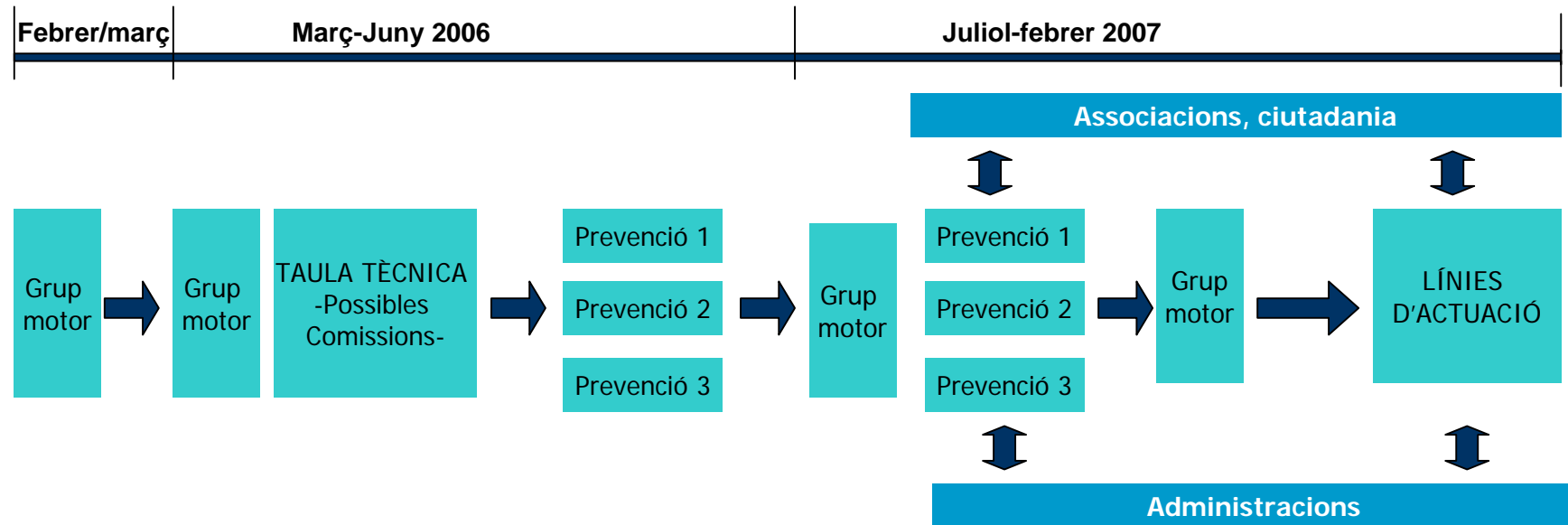
- Una fase prèvia de **disseny metodològic** de tot el procés, a proposta de la professional contractada per la realització d'aquest projecte conjuntament amb el suport metodològic de la Secretaria General de joventut i amb el vist i plau del grup motor: Equip format per diferents professionals de l'Ajuntament: alcaldia i joventut. Aquesta fase també ha inclòs una formació adreçada a professionals municipals sobre el concepte de violència.
- Una primera fase de **diagnòstic compartit**, d'identificació de línies i d'organització del procés amb els recursos tècnics, que ha contemplat també moments d'encontre amb d'altres departaments de la Generalitat a banda de la Secretaria General de Joventut: Justícia, Educació, Benestar i Família.
- Una segona fase de **programació conjunta**, on s'ha concretat el paper de les administracions, i on s'ha identificat possibles línies d'actuació.

El paper dels actors en el procés

L'esquema adjunt mostra els principals moments de treball que hi ha hagut:

- Les reunions en els **espais operatius** de treball: reunions de seguiment del projecte amb el grup motor.
- Un moment de treball en plenari (format pel conjunt de **recursos tècnics**) que són, respectivament, els moments de presentació i tancament d'aquesta primera fase. A més de retornar el treball realitzat, es van realitzar durant el mes de juliol devolucions a grups ciutadans.
- Els moments d'**interlocució** amb les administracions IMPLICADES.

- Disseny inicial.
- Seguiment Projecte.
- Seguiment i suport durant l'elaboració del diagnòstic compartit.
- Elaboració d'una primera proposta de treball coordinada a partir dels aportacions.
- Debat sobre el paper dels recursos i dels altres actors en el procés.
- Reflexió general sobre el procés.
- Concreció de les línies de treball
- Tancament del projecte, en aquesta fase.

Mapa de recursos

El sociograma adjunt mostra un mapa de bona part dels actors presents en el municipi: Les administracions, els serveis públics, les entitats, les associacions veïnals i sectors de població.

Aquesta representació posa de relleu, entre d'altres aspectes:

- La riquesa del teixit associatiu: divers en quant a continguts i nombrós en termes quantitius, però atomitzat.
- L'existència d'entitats veïnals, de solidaritat, culturals, educatives, d'acció ciutadana, d'esport, i de lleure.
- Les iniciatives juvenils, recursos i grups.
- El gran nombre d'entitats esportives, moltes d'elles vinculades a equipaments públics.
- Diversitat d'oferta educativa, molts equipaments d'educació formal, encara que insuficients degut al creixement de la població. (Està en previsió la construcció d'un nou CEIP).

Els recursos pels joves. Que diuen els joves.

Sobre el municipi en general

Discurs generalitzat en els joves i en bona part del participants sobre el **creixement ràpid del poble**, que es viscut com una amenaça.

Sobre els recursos de lleure

Manquen recursos de lleure privat, en aquest sentit s'expressa sovint que o bé a la nit o els caps de setmana no hi ha gaire cosa a fer al municipi i la tendència generalitzada és a anar als municipis propers, fonamentalment a Sabadell, a la zona Hermètica. També a altres llocs en funció de l'edat i les possibilitats de mobilitat dels joves: Terrassa, Cerdanyola, Barberà.

"...nos vamos a Sabadell porque aquí no se puede hacer nada"

En aquesta línia i d'entre els joves més joves (12-14 anys), els quals reconeixen que encara no tenen l'edat de marxar a Sabadell, es fa una **bona valoració d'algunes activitats puntuals** que es realitzen al llarg de l'any tals com la disco-mòbil, la Beach-Party, les pistes de gel. D'altra banda, s'expressa una certa expectativa cap al futur "Viena", davant l'espai Tolrà.

També es fa una **bona valoració d'alguns equipaments i espais públics**: els parcs, les pistes d'es skate, les instal·lacions esportives, l'espai Tolrà, o el casal de Joves. Sobre les instal·lacions esportives i de forma reiterada, no només per part del joves, es manifesta l'enyorança de la piscina descoberta, actualment tancada (on ara està prevista la construcció de la nova escola de primària).

Tot i que existeixen al municipi 5 locals que els propis joves lloguen i autogestionen (són espais de trobada i de relació), es manifesta la necessitat **d'espais o locals socials**: que alguns defineixen com **centres lúdics**: Amb futbolins, i bitlles, i d'altres però com espais que siguin un punt de trobada per la gent jove, o **d'ús lliure** on es pugui practicar esport: patis de les escoles.

Els recursos pels joves. Que diuen els joves.

Sobre el recursos educatius

Encara que hi ha algunes **ofertes de cicles formatius**: Administratiu, es troba a faltar més diversitat d'estudis, *"si vols estudiar cicles formatius has de marxar fora"*.

Algunes iniciatives de formació per al treball són valorades positivament per part de joves que les han realitzat, però reconeixen que per aprendre un ofici cal més temps de formació.

Sobre altres recursos, quan hi ha problemes

Davant d'algunes iniciatives que es realitzen en els centres educatius i que tenen a veure amb la **prevenció** (drogodependències, sexualitat,...) es planteja que aquestes iniciatives són interessants, però que sobretot les aprofiten els joves i les joves que estan més interessats i que d'altres no li treuen molt partit ja que no canvien de conducta.

Algun s'atreveix a fer propostes concretes: "Cal algun recurs que quan pateixis un problema, de forma confidencial i en un clima de confiança hi puguis parlar: Psicòlegs als instituts".

Resultats. Les visions dels principals actors

Dimensió del problema

Quan es pregunta quina es la principal violència que afecta al jove a Castellar sens dubta es fa menció a un determinat tipus de violència. La que practiquen alguns joves **skins neonazis** del municipi, i puntualment la que han practicat amb el suport de joves d'altres pobles. Aquesta violència s'ha manifestat de diferents formes: Intimidacions per l'estètica, insults, pallisses i atac multitudinari en la Festa major del 2003.

Alguns daten l'origen d'aquest moviment a finals dels anys 90.

Són **agressions** adreçades a altres joves, a immigrants, o adults relacionats, o a béns materials: cotxes, cases, mobiliari urbà. I es produeixen sobretot a l'espai públic. (de Castellar i de fora). Sense que aquest aspecte estigui força clar les agressions es produeixen com a **resposta a provocacions**. Encara que s'han produït algunes sense que la provocació estès present.

"...aquí a Castellar hi ha moltes colles de joves, si no et fiques amb ningú, no et passa res"

"...Todo el mundo se conoce, si no se mete nadie con nadie, no pasa nada".

Diferents edats implicades:

25/30- els menys visibles

18/25-14/17- els que sovint actuen

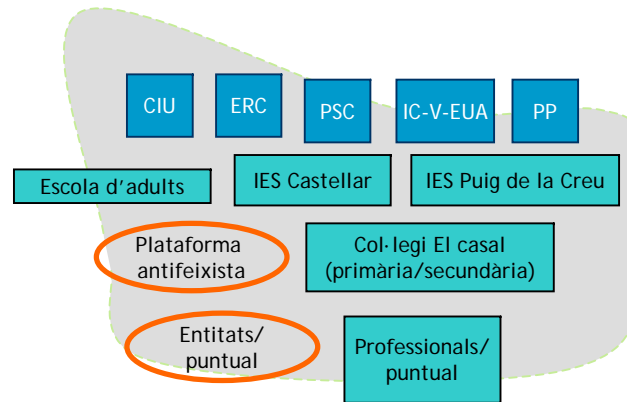
D'altra banda, i de forma no generalitzada, també es reconeixen **altres violències** com el bulliying escolar, la violència de "baixa intensitat" (burles, baralles entre iguals), la violència de gènere, alguns casos de transtorns alimentaris (entès com una forma de violència cap a un mateix), i també de robatoris.

Resultats.

Març 2007

Iniciatives, espais de treball, davant situacions de violència

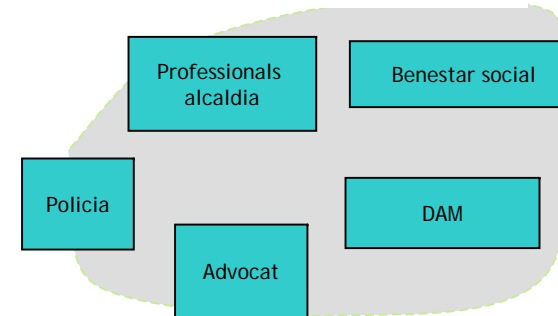
PACTE LOCAL CONTRA EL FEIXISME

Protocol d'actuació violència de Gènere

Comissió interna d'atenció a les víctimes

Resultats. Les visions dels principals actors

“Caldo” de cultiu?

Tot i que el problema de la violència com a forma d'expressar l'agressivitat té a veure amb la **construcció de la personalitat** no és menyspreable el **context** on es produeix, i en aquest sentit les opcions i respostes possibles que en aquests casos tenen els joves, l'espai social és a on els joves construeixen les seves **identitats socials**.

Sovint es fa menció a l'expressió “Caldo de cultiu”, com si a Castellar hagués alguna condició especial de **context** que promogués determinats comportament de tendència skin. Per contra, aquesta afirmació coexisteix amb una altra idea: les **“bones” condicions** socials del municipi, considerat, en general, de classe mitja alta, i sense concentració de borses de “marginalitat”.

D'altra banda i com a fet coincident s'afirma que **no hi ha un perfil socioeconòmic determinat** d'entre els joves de tendència skin coneguts (de 15 a 30), fins i tot sorprèn la presència de determinats joves que participen d'aquestes conductes.

Un fet bastant present en bona part d'aquest col·lectiu és el seu rebuig a la formació reglada, molts han arrossegat fracàs escolar, i bàsicament a 3r d'ESO han deixat l'institut.

Malgrat la gravetat dels fets: quan es produeixen situacions de violència, sobretot per les persones directament implicades, el problema de la violència a Castellar i concretament la violència neonazi no és una problemàtica que afecta directament a bona part dels joves del municipi. Però sí que genera un estat d'opinió, de por, i d'alarma social.

Tot i això és una opció més que tenen els joves, i en aquest sentit una opció no gaire positiva.

Resultats. Les visions dels principals actors

El component ideològic

No hi ha un discurs clar ni majoritari a propòsit de la solidesa **ideològica** que sustenta aquesta tendència skin i gairebé difícilment demostrable, fora d' l'àmbit estrictament policial.

Malgrat això són força conegudes les manifestacions: En els símbols i en l'estètica (cada vegada menys), com a una manera de fer-se visibles en dies assenyalats (12 d'octubre) amb banderes, pancartes, o bé de la presència en algunes manifestacions fora del municipi de caire espanyolista. També es conegut la possible **connexió** amb moviments d'extrema dreta, com el MSR (Enganxines).

Més aviat sembla que el que està bastant clar és que en bona part d'aquests joves, excepte en alguns casos, no hi ha un component ideològic sinó més clarament una tendència a **seguir consignes clares**: amb poc nivell discursiu.

En aquest sentit hi juguen les **següents clivelles**: Català/castellà, ruc/brau. Immigrants. Dreta/esquerra.

D'entre els més joves hi ha un factor d'**imitació**: Acaben adoptant trets skins amb la finalitat de fer notar que ho són.

Resultats. Les visions dels principals actors

La violència com a forma de diversió Hi ha qui sosté (joves i adults) que molts joves que practiquen aquestes violències a vegades molt vinculades a espais d'oci (Zona hermètica) ho fan com una **forma de diversió** on el component adrenalina/emoció forta/passió, té una funció molt important.

Altres ocasions propícies, no sempre amb comportaments violents, ho han estat fa dos anys, esdeveniments esportius, com el futbol, on joves skins, aficionats al futbol Castellar realitzaven la seva festa particular on la "bronca" i l'acció simbòlica (banderes d'Espanya) eren les protagonistes.

Actualment aquest tipus de conductes violentes sobretot de violència verbal s'atribueix a familiars dels jugadors (futbol, hoquei,..)

Resultats. Que se li demanen als principals protagonistes

El paper de la família en un entorn social complex

Si d'una banda es reconeix el **paper clau de la família** en la prevenció d'aquestes tendències en els joves, es reconeix la dificultat d'acció en l'entorn familiar i s'apunten diferents qüestions/situacions:

A vegades les famílies **no reconeixen** que tenen un problema.

D'altres, estan **sobrepassats** per la situació i demostren una impossibilitat d'acció.

En nombroses ocasions **manca algun familiar** (figura paterna).

La detecció precoç i el desbordament d'alguns recursos

Hi ha un sentir bastant generalitzat, com a actitud proactiva, d'intensificar l'actuació immediata amb fermesa quan ja ha aparegut la situació de violència, però també d'establir mecanismes i de potenciar accions que operin en la **detecció** quan es comença a manifestar el problema:

"Hi ha nois que ja saps com acabaran"

I en aquest sentit es reconeix **l'existència de recursos especialitzats**, en l'àmbit de l'educació, però alguns o estan desbordats, o no poden atendre amb prou seguiment totes les casuístiques.

També i de forma propositiva, on coincideixen pares/mares i mestres, s'apunta la necessitat **d'incidir en el pas de l'educació primària a la secundària**, que "se sent" com un pas traumàtic.

Recursos que haurien d'estar implicats

Es reconeixen els següents recursos com a agents que han d'implicar-se

Recursos municipals.

Recursos de salut (CAP), Benestar i família, Educació, Justícia.

Entitats, sobretot algunes esportives.

La Plataforma ciutadana contra el feixisme,

Els cossos de seguretat.

Els polítics (Pacte local)

Els propis joves.

Resultats. El paper dels mitjans de comunicació

El component estigmatitzador i la pressió cap a les institucions

D'una banda preocupa el **ressò** que els mitjans acaben tenint **sobre el municipi** de Castellar del Vallès. Reiteradament es fa la comparació: "*A Castellar només ens coneixen* (en positiu) *pel Dani Pedrosa* o (en negatiu) *pels skins*".

Tanmateix hi ha qui defensa que aquesta **pressió** fa que les **institucions** que tenen competència s'impliquin més. En la mesura que el problema es veu, es quan existeix.

L'enfortiment de la violència i l'augment de la marginalitat pública

El fet que els mitjans, no només d'àmbit català sinó estatal s'hagin recreat en aquest fet contribueix a promoure un imaginari "canal de difusió skin" que funciona com a pantalla i que sobredimensiona aquesta problemàtica. Es reconeix doncs, que la presència als mitjans fa que joves de tendència skin del municipi se **sentin importants** i surtin reforçats d'aquest enrenou mediàtic.

Però a la vegada aquesta pressió dels mitjans n'ha comportat l'augment de l'exclusió social dels individus agressors, encara que ara no se saben les conseqüències.

Linies d'intervenció

Prevenció Primària

S'intervé abans que **succeeixi el problema**, i l'objectiu és evitar que no es produeixi.

Prevenció Secundària

Existeix un **risc elevat que es produeixi el problema** ja que no s'ha pogut impedir amb les mesures de prevenció primària, l'objectiu és abordar-lo i tractar-lo de la forma més ràpida possible..

Prevenció Terciària

Es realitza un cop el **problema ha aparegut**. El seu objectiu és evitar-ne més complicacions.

Intervenció en primària

Març 2007

Educació en
valors i
convivència

Promoure la cultura de pau i trencar amb els patrons culturals que donen lloc a la violència entre iguals promovent accions preventives, promocionals i alternatives. Facilitant als joves l'accés als recursos que hi ha al municipi i considerar en els programes d'intervenció la psicologia del jove: Immediatesa "aquí i ara".

Millorar la circulació i sistematització d'**informació** sobre recursos i iniciatives existents (municipals, comarcals,...)

Incentivar la **formació** de professionals que treballen directament amb joves.

Accions de prevenció vinculades a l'**esport** adreçades directament als joves i/o entitats esportives:

- Que posin en evidència situacions abusives, treballar la conscienciació.
- Que potenciïn les activitats esportives als espais públics.
- Pla d'esport a l'escola. (IES).
- Potenciar activitats no competitives.
- Donar ajudes econòmiques per a la pràctica de l'esport.

Accions formatives adreçades directament als joves que promoguin les **habilitats socials i l'autoestima**.

Promoure el **voluntariat jove**: Social, cívic, lingüístic,...

Campanyes de sensibilització, exposicions.

Agents implicats:

- Centre de recursos pedagògics.
- Àrees municipals: Ensenyament, benestar social, joventut i esports, immigració i ciutadania.
- Escola d'adults.
- Servei d'informació juvenil.
- Centres escolars.

Intervenció en primària

Març 2007

Seguiment de la persona, detecció i orientació

Detecció precoç de possibles situacions de risc social mitjançant l'anàlisi i l'estudi d'aspectes de conducta i de personalitat.
Oferir una adequada informació dels aspectes relacionats amb la salut, amb la sexualitat, amb la inserció laboral.

Estudi longitudinal pel seguiment de la persona (nens de 3 a 6 anys i joves de 12-16) que analitza aspectes de conducta de la personalitat.

Tallers i sessions de **formació adreçats a joves** que abordin la salut, la convivència, la sexualitat, la inserció laboral...

Agents implicats:

- Àrees municipals: Benestar social, Immigració i ciutadania.
- Escola d'adults.
- Equip d'assessorament psicopedagògic (EAP).
- Departament d'educació (LIC)
- Centres escolars.

Intervenció en secundària

Març 2007

Treball en xarxa
per al seguiment
individualitzat de
possibles
situacions de risc

Intensificar el treball conjunt entre diferents àrees de l'ajuntament i entre administracions promovent el coneixement mutu en diferents àmbits: Formal, no formal, informal.

Potenciar espais de treball ja existents (projecte SEIJ) amb la incorporació de més recursos/serveis com per exemple escoles i amb la vinculació d'altres recursos vinculats al lleure.

Potenciar la **detecció i el seguiment** de casos de forma coordinada: **Escoles**.

Estructurar recursos que ajudin a coordinar la detecció en altres àmbits (**Joventut i esports**)

Agents implicats:

- Ceip Emili Carles, Col·legi Immaculada i altres.
- Àrees municipals: Benestar social, joventut i esports.
- EAP.
- Psicovallès.
- Policia Local.
- Professionals de la salut
- Tots els agents que poden detectar.

Intervenció en secundària

Formació i
capacitació de
professionals i
famílies

Donar eines, que ajudin a solucionar situacions de conflicte que poden evolucionar de forma negativa, a professionals de l'àmbit educatiu, social, seguretat, a les famílies i als propis joves.

Dinamitzar la participació en accions formatives. Que els possibles participants en les accions participin també en la seva planificació (formació a demanda).

Dinamitzar la capacitació des de **diferents àmbits**: L'escola, les entitats.

Potenciar l'espai tutorial a les escoles: Intervenció individual i grupal.

Propostes formatives concretes:

- Adreçada a educadors: Justícia juvenil.
- Formació per a docents: Psicovallès,...i altres.
- Accions formatives diverses: Servei d'informació juvenil.

Agents implicats:

- Ceip Emili Carles, Col·legi Immaculada i altres.
- Àrees municipals: Benestar social, joventut i esports.
- EAP.
- Psicovallès.
- Policia Local.
- Centres educatius.

Intervenció en secundària

Març 2007

Intervenció en
altres àmbits dels
joves

Intervenció en el medi obert: Carrer, i intensificar recursos sociolaborals. Implicació directa de professionals relacionats amb aquests àmbits.

Intervenir al carrer, en els llocs de relació de joves i adolescents, especialment en les franges de 16 a 20 anys, i també majors de 20.

Repensar l'oferta formativa professional per joves majors de 16 anys (PGS, cicles Formatius,...) i treballar l'enllaç de l'educació formal amb accions formatives destinades a desenvolupar les capacitats professionals (Pretaller, UEC; Formació ocupacional).

Generar i/o potenciar ofertes d'oci privat per joves i adolescents (**Joventut i esports**).

Potenciar **recursos que ja existeixen**: Casal de joves amb dues franges horàries.

Agents implicats:

- Casal de joves.
- Escoles.
- UEC.
- Promoció de la vila.
- Departament d'educació de la Generalitat.
- Ajuntament.

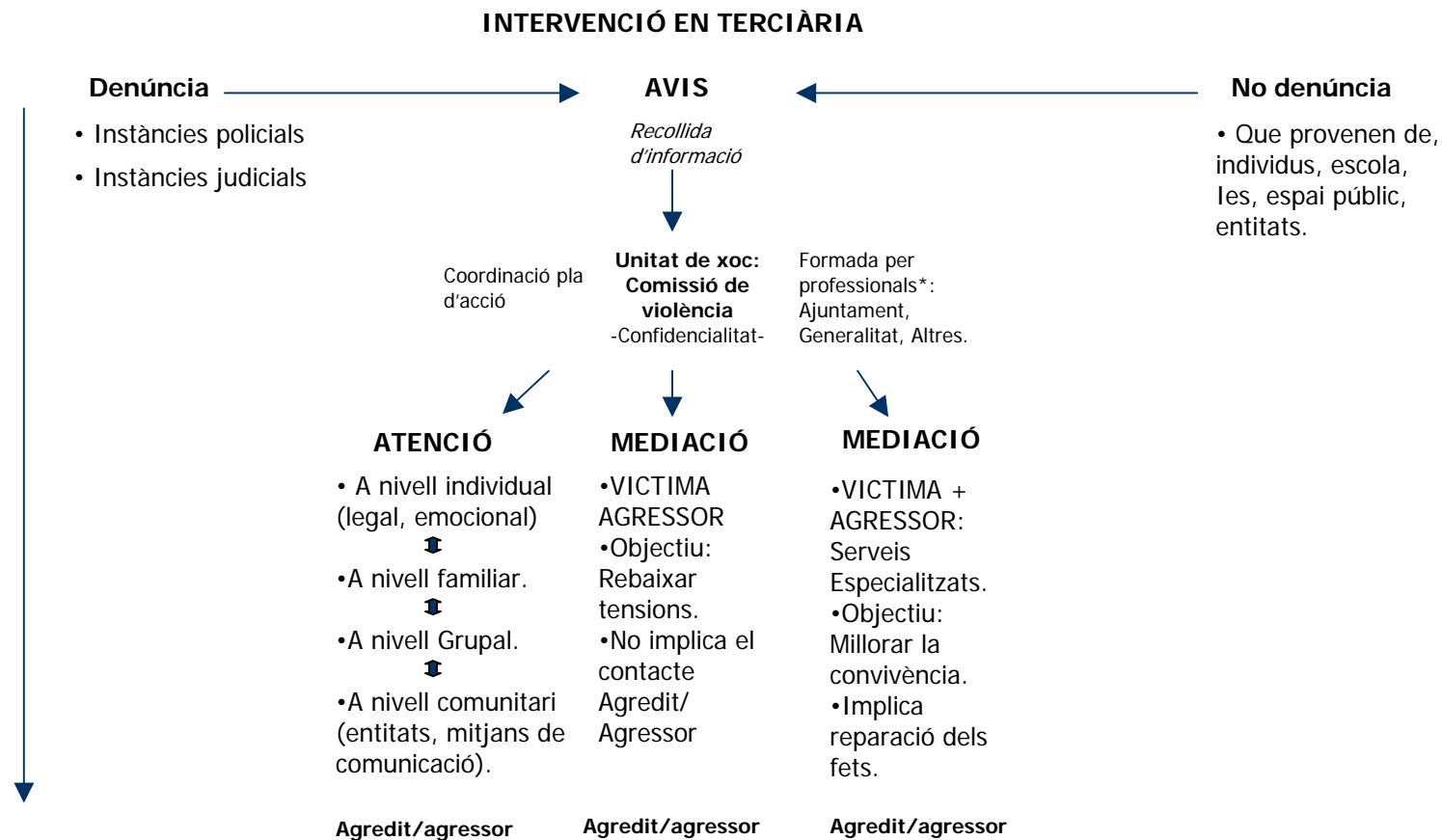
Intervenció en terciària

Violències que afecten als joves: Violència grupal, bullying, violència en altres contextos socialitzadors.

Àmbits d'influència: Entorns immediats, context familiar i escolar. Entorns comunitaris, social, cultural.

Marc institucional: Ajuntament i Departaments de la Generalitat: Secretaria de Joventut, Justícia, Educació, Benestar i Família, Interior.

Terciària: Es realitza un cop el problema de violència ha aparegut. El seu objectiu és evitar-ne més complicacions i recaigudes. El treball estarà centrat en procediments de tractament i rehabilitació.

Intervenció en terciària

Avis

La situació de violència es donarà a conèixer mitjançant un sistema àgil prèviament establert entre les parts implicades amb l'establiment de persones referents.

Activació unitat de xoc (comissió de violència)

Un criteri previ sobre el qual es basarà el treball de la comissió de violència serà la confidencialitat.

De forma permanent la comissió de violència estarà formada pels següents professionals:

- Per part de l'Ajuntament:
  - Un professional referent en temes de violència
  - Educadors de serveis socials
  - Referent d'infància adolescència i joventut
  - Policia local
- Per part de la Generalitat
  - Un professional de mossos d'esquadra
  - Un professional de justícia
- De forma puntual estarà formada pels següents professionals:
  - Professionals de possibles referents implicats vinculats a espais sòcieducatius del municipi
  - Professionals especialitzats que es requereixin segons la problemàtica a tractar

Recollida d'informació.

Es recollirà el màxim nombre de dades possibles en les quals s'ha produït els episodis de violència.

Pla d'actuació.

Consisteix en posar en comú totes les intervencions que els integrants de la comissió han posat a terme i en planificar-ne de noves si es necessari. També s'establirà un període de temps variable.

Implementació.

Es farà segons els acords del pla d'intervenció.

Avaluació i seguiment.

S'ha d'establir un calendari de treball per revisar i fer seguiment de la intervenció.